Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 14 Σεπτεμβρίου 2015
(OR. en)

12002/1/15
REV 1

JAI 659
ASIM 86
FRONT 187
RELEX 711

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Συμπεράσματα

Μετά από τις συζητήσεις για τη μετανάστευση που πραγματοποιήθηκαν σήμερα στο Συμβούλιο παρουσία των συνδεδεμένων χωρών του Σένγκεν, η Προεδρία συνάγει τα ακόλουθα συμπεράσματα, υποστηριζόμενη από την ευρεία πλειονότητα των αντιπροσωπιών:

1. Το Συμβούλιο άκουσε τον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες κ. António Guterres και τον Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, κ. William Lacy Swing. Αμφότεροι τόνισαν την ανησυχητική κατάσταση των ανθρώπων που εγκαταλείπουν μαζικά περιοχές συγκρούσεων. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συμφώνησαν να αναπτύξουν περαιτέρω τις δυνατότητες επανεγκατάστασης.

Επιπλέον θα αυξηθεί η στήριξη από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τα κράτη μέλη η οποία παρέχεται ως βοήθεια προς την Ύπατη Αρμοστεία ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες των προσφύγων σε καταυλισμούς κοντά στον τόπο καταγωγής τους, ειδικότερα, επί του παρόντος, στο Ιράκ, την Ιορδανία, τον Λίβανο και την Τουρκία. Το Συμβούλιο συμφώνησε να ενισχύσει σημαντικά το Περιφερειακό Ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κρίση στη Συρία (Ταμείο Madad), προκειμένου να παράσχει άμεση ad hoc στήριξη στη Συρία και τις γειτονικές χώρες. Ως πρώτο βήμα θα παρασχεθεί αμέσως πρόσθετη στήριξη από την Επιτροπή μέσω της υπηρεσίας ανθρωπιστικής βοήθειας και πολιτικής προστασίας ECHO σε εταίρους που δραστηριοποιούνται σε χώρες καταγωγής ή διέλευσης εκτός ΕΕ, βάσει των προτάσεων που υπέβαλαν οι ίδιοι αυτοί εταίροι. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο εξέφρασε ικανοποίηση για την προσφορά της Νορβηγίας να φιλοξενήσει διεθνή διάσκεψη δωρητών με σκοπό τη βοήθεια προς τους Σύρους που εκτοπίστηκαν εξαιτίας του πολέμου.

2. Το Συμβούλιο έχει τονίσει ότι αποτελεί επιτακτική ανάγκη ο αποτελεσματικός έλεγχος των συνόρων για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.

3. Το Συμβούλιο επανέλαβε τη δέσμευσή του να ενισχύσει περαιτέρω τις εν εξελίξει επιχειρήσεις, ιδίως τις κοινές επιχειρήσεις του Frontex TRITON 2015 και POSEIDON 2015, καθώς και την επιχείρηση EUNAVFOR MED. Το Συμβούλιο εξέφρασε ικανοποίηση για την εξαγγελία της Επιτροπής να προτείνει πριν από το τέλος του έτους σημαντική ενίσχυση του Frontex και περαιτέρω ανάπτυξή του.

4. Το Συμβούλιο συμφώνησε ότι επιβάλλεται να αναπτυχθούν άμεσα Ομάδες Ταχείας Συνοριακής Επέμβασης του Frontex για την ενίσχυση της ικανότητας αντίδρασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα ευαίσθητα εξωτερικά σύνορα, σε διαβούλευση με τα οικεία κράτη μέλη και συμφώνως προς τον κανονισμό του Frontex. Θα εκπονηθούν μέτρα προς στήριξη των χωρών πρώτης γραμμής και διέλευσης. Το Συμβούλιο κάλεσε τον Frontex, την EASO και την Επιτροπή να υλοποιήσουν και να συντονίσουν, σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, περαιτέρω δράσεις που θα βοηθήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της να αντιμετωπίσει τις μεταναστευτικές πιέσεις. Πρέπει δε να προκηρυχθούν προσκλήσεις συνεισφορών και τα κράτη μέλη συμφώνησαν να ανταποκριθούν στη ζητούμενη στήριξη.

5. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα είναι ευρωπαϊκές. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις από κοινού, το Συμβούλιο, παράλληλα με τα ταχέα και αποτελεσματικά μέτρα μετεγκατάστασης, συμφώνησε ότι πρέπει να υποστηριχθούν οι προσπάθειες της Ελλάδας να ενισχύσει τις ικανότητες υποδοχής, το σύστημα ασύλου και τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων με απόλυτο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις απαιτήσεις ασφάλειας. Απαραίτητο είναι να διατεθούν οι κατάλληλοι οικονομικοί πόροι.

6. Το Συμβούλιο συμφώνησε να στηρίξει περαιτέρω τις ικανότητες των θιγόμενων χωρών των δυτικών Βαλκανίων να διαχειρίζονται τα σύνορά τους, να υποδέχονται και να διαχειρίζονται τις ροές μεταναστών, να παρέχουν προστασία στους δικαιούχους και να διασφαλίζουν την επιστροφή όσων δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας. Οι πόροι που είναι διαθέσιμοι από τη διαδικασία διεύρυνσης θα ιεραρχηθούν αναλόγως των αναγκών. Προκειμένου να δοθεί βοήθεια στις θιγόμενες χώρες των δυτικών Βαλκανίων να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις εισερχόμενες μεταναστευτικές ροές, θα μπορούσαν να εξεταστούν πρόσθετες προσεγγίσεις, καθώς και ειδικοί χρηματοδοτικοί μηχανισμοί.

7. Η Τουρκία, ως μείζων χώρα πρώτης υποδοχής και διέλευσης μεταναστών και εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης, είναι βασικός εταίρος της ΕΕ σε θέματα διαχείρισης μεταναστευτικών ροών. Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με την Τουρκία για την από κοινού αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ είναι πρόθυμη να εντείνει τη συνεργασία με την Τουρκία, μεταξύ άλλων στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων και στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων.

8. Ως άμεση ανταπόκριση στην τρέχουσα κατάσταση, το Συμβούλιο αποφάσισε τον Ιούλιο να μετεγκαταστήσει 40.000 πρόσωπα που χρήζουν διεθνούς προστασίας από την Ιταλία και την Ελλάδα. Κατά την ίδια σύνοδο του Συμβουλίου, ορισμένα κράτη μέλη δήλωσαν ότι θα υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους ήδη έως τα τέλη του Νοεμβρίου. Κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η απόφαση[1] για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ιταλίας και της Ελλάδας εκδόθηκε τυπικά από το Συμβούλιο στις 14 Σεπτεμβρίου 2015. Παράλληλα, με την έναρξη ισχύος της εν λόγω απόφασης, ζωτική σημασία έχει να καταστούν επιχειρησιακοί στην Ιταλία και την Ελλάδα εύρωστοι μηχανισμοί έως την 16η Σεπτεμβρίου, προκειμένου να εξασφαλισθεί η ταυτοποίηση, η καταχώριση και η λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων των μεταναστών, η ταυτοποίηση των χρηζόντων διεθνούς προστασίας και η βοήθεια για τη μετεγκατάστασή τους, καθώς και η ταυτοποίηση των προς επιστροφή παράτυπων μεταναστών. Για να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία παραμένει αποτελεσματική και διαχειρίσιμη, θα οργανωθούν δεόντως εγκαταστάσεις υποδοχής για την προσωρινή φιλοξενία ανθρώπων, σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ, έως ότου ληφθεί ταχέως απόφαση σχετικά με την κατάστασή τους. Όταν δεν είναι εφικτή η οικειοθελής επιστροφή και άλλα μέτρα που προβλέπονται στην οδηγία για την επιστροφή και στο εγχειρίδιο για την επιστροφή είναι ανεπαρκή για να αποτρέπονται οι δευτερογενείς μετακινήσεις, τότε θα πρέπει να εφαρμόζονται επειγόντως και αποτελεσματικά μέτρα κράτησης σύμφωνα με το άρθρο 15 της οδηγίας για την επιστροφή. Σε αυτό το πλαίσιο, προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματική πολιτική επιστροφής, οι πολιτικές που αναφέρονται στην παράγραφο 11 είναι υψίστης σημασίας.

[1] Έγγραφα 11673/15 ASIM 76 και 11161/15 ASIM 67 + COR 1 (fi)

Οι υπουργοί άκουσαν εκθέσεις από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη σχετικά με τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής με την ίδρυση αυτών των κομβικών σημείων και εγκαταστάσεων υποδοχής και ζήτησαν περαιτέρω αποφασιστική πρόοδο. Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή των κομβικών σημείων έως το τέλος της επόμενης εβδομάδας.

Τα κράτη μέλη θα αποστείλουν αμέσως αξιωματικούς συνδέσμους στην Ιταλία και την Ελλάδα. Το Συμβούλιο επικρότησε την πρόθεση της Επιτροπής να συγκαλέσει επιχειρησιακή συνάντηση με τα κράτη μέλη εντός μίας εβδομάδας, μετά από την υποβολή των εν λόγω οδικών χαρτών μετεγκατάστασης από την Ιταλία και την Ελλάδα στις 15 Σεπτεμβρίου.

Κατάλληλα μέτρα θα ληφθούν ώστε να αποτρέπονται οι δευτερογενείς μετακινήσεις.

9. Το Συμβούλιο εξέφρασε ικανοποίηση για την πληρότητα των μέτρων που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 9 Σεπτεμβρίου 2015, τα οποία, μαζί με μέτρα που ήδη προβλέπονται στο Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τη Μετανάστευση, αποτελούν σημαντικό βήμα για τη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης. Το Συμβούλιο θα εξετάσει τις προτάσεις αυτές χωρίς καθυστέρηση και καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να τις εξετάσει επίσης κατά προτεραιότητα. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναμένει με ενδιαφέρον τις προσεχείς προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες θα υποβληθούν πριν από το τέλος του έτους.

10. Δεδομένης της τρέχουσας εξαιρετικά επείγουσας κατάστασης έκτακτης ανάγκης και ενόψει των μέτρων που αναφέρονται στις παραγράφους 3 έως 8, το Συμβούλιο[2] συμφώνησε κατ' αρχήν για τη μετεγκατάσταση επιπλέον 120.000 προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας από κράτη μέλη που είναι εκτεθειμένα σε μαζικές μεταναστευτικές ροές. Όλα τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν την επιθυμία τους να συμμετάσχουν [2]. Οι αριθμοί που προτείνει η Επιτροπή αποτελούν τη βάση για μια συμφωνία σχετικά με την κατανομή των εν λόγω προσώπων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα δοθεί άμεση προτεραιότητα στις εργασίες εκπόνησης επίσημης απόφασης για την εφαρμογή αυτής της δέσμευσης, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ευελιξία που ενδεχομένως θα χρειαστούν τα κράτη μέλη στην υλοποίηση της απόφασης, ιδίως όσον αφορά την αντιμετώπιση της τρέχουσας κατάστασης και των απρόβλεπτων εξελίξεων. Ενόψει της έκδοσης της εν λόγω απόφασης στην επόμενη σύνοδο του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων που έχει προγραμματισθεί για τις 8 και 9 Οκτωβρίου, το Συμβούλιο κάλεσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να διατυπώσει τη γνώμη του επειγόντως.

[2] Με την επιφύλαξη της ειδικής κατάστασης του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας σύμφωνα με τα πρωτόκολλα 21 και 22 των Συνθηκών. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα συμμετάσχει.

11. Αυτός ο μηχανισμός μετεγκατάστασης 120.000 ατόμων είναι προσωρινός, στο πλαίσιο του άρθρου 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Ενώ ο κανονισμός του Δουβλίνου θα παραμείνει σε ισχύ, το Συμβούλιο σημείωσε ότι η Επιτροπή θα παρουσιάσει αξιολόγηση και ενδεχόμενη πρόταση για την αναθεώρησή του.

12. Το Συμβούλιο υπενθύμισε τη σημασία των αποτελεσματικών πολιτικών επιστροφής και επανεισδοχής, οι οποίες πρέπει να εφαρμοστούν κατεπειγόντως από όλα τα κράτη μέλη και κατά τρόπο συνεπή προς το κεκτημένο. Η ανακοίνωση της Επιτροπής για ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα επιστροφής και η σύσταση σχετικά με το εγχειρίδιο για την επιστροφή έγιναν δεκτές με ικανοποίηση και θα εξεταστούν τις προσεχείς ημέρες προκειμένου να εγκριθούν στη σύνοδο του Συμβουλίου στις 8 και 9 Οκτωβρίου 2015. Εν τω μεταξύ, το Συμβούλιο εξέδωσε στις 14 Σεπτεμβρίου 2015 συμπεράσματα[3] σχετικά με την αποτελεσματικότερη χρήση του SIS με σκοπό την απαγόρευση εισόδου και παραμονής στους παράτυπους μετανάστες. Η επιστροφή τους πρέπει να εκτελείται με συνέπεια, με επαρκείς οικονομικούς πόρους που παρέχονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο ρόλος του Frontex πρέπει να ενισχυθεί εντός του υφιστάμενου πλαισίου, καθώς και επιφέροντας τις αναγκαίες τροποποιήσεις στον κανονισμό για τον Frontex. Όλα τα μέσα θα πρέπει να κινητοποιηθούν για την προώθηση της επανεισδοχής των παράτυπων μεταναστών στις χώρες καταγωγής και διέλευσης.

    Οι τρίτες χώρες πρέπει να δεχθούν εκ νέου τους υπηκόους τους οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ. Πρέπει να ενισχυθούν, σε επιχειρησιακό και πολιτικό επίπεδο, η συνεργασία και οι συμπράξεις για την επανεισδοχή, με τις χώρες καταγωγής, ιδίως όταν η τυπική προσέγγιση μέσω συμφωνιών επανεισδοχής κρίνεται υπερβολικά επαχθής ή δεν αποδίδει καρπούς.

    Οι δεσμεύσεις περί επανεισδοχής πρέπει να εφαρμοστούν αποτελεσματικά πάραυτα, συμπεριλαμβανομένου κυρίως του άρθρου 13 της Συμφωνίας του Κοτονού.

    Πρέπει να επιστρατευθούν όλες οι υποστηρικτικές πολιτικές, κυρίως η εξωτερική πολιτική και η πολιτική θεωρήσεων, ώστε οι χώρες καταγωγής να δέχονται ευκολότερα την άδεια διέλευσης της ΕΕ για την επιστροφή των παρατύπως διαμενόντων μεταναστών. Βραχυπρόθεσμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενίσχυση των χαρακτηριστικών ασφάλειας του παρόντος εγγράφου.

[3] Έγγραφο 11648/15

13. Πέραν των εθνικών καταλόγων, το Συμβούλιο συμφώνησε να υιοθετήσει έναν κοινό κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό ισχύει ειδικότερα όσον αφορά τις χώρες που έχουν ήδη προσδιοριστεί στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις ασφαλείς τρίτες χώρες, τα οποία εγκρίθηκαν στις 20 Ιουλίου 2015. Το Συμβούλιο πραγματοποιεί όλες τις προπαρασκευαστικές ενέργειες που απαιτούνται για να παρουσιάσει τη θέση του κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ήδη τον Οκτώβριο.

14. Το Συμβούλιο τόνισε εκ νέου τη σημασία που έχει η ενίσχυση της συνεργασίας με τις οικείες τρίτες χώρες. Η Ύπατη Εκπρόσωπος καλείται να εντείνει τα διαβήματα υψηλού επιπέδου προς τις κύριες χώρες καταγωγής και διέλευσης. Η διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας και η διάσκεψη υψηλού επιπέδου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η διαδρομή των δυτικών Βαλκανίων θα συμβάλλουν καθοριστικά στην ενίσχυση αυτής της συνεργασίας. Θα πρέπει να διατίθενται οι αναγκαίοι πόροι μέσω επαναπροσδιορισμού των προτεραιοτήτων της συνεργασίας για την ανάπτυξη καθώς και μέσω οικονομικής βοήθειας και άμεσων επενδύσεων σε υποδομές και επιχειρήσεις σε οικείες τρίτες χώρες. Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση των εσωτερικών και εξωτερικών μέσων που προβλέπονται από τις κοινές πολιτικές της ΕΕ.

15. Εν προκειμένω, το Συμβούλιο συμφώνησε ότι, παράλληλα με αυτά τα βραχυπρόθεσμα μέτρα και σε συνδυασμό με αξιόπιστα προγράμματα επανεγκατάστασης, αρχίζει η υλοποίηση για μια μεσοπρόθεσμη στρατηγική με βάση αυτή την ολοκληρωμένη προσέγγιση, με στόχο την ανάπτυξη ασφαλών και βιώσιμων ικανοτήτων υποδοχής στις θιγόμενες περιοχές και την παροχή μονιμότερων προοπτικών και επαρκών διαδικασιών για τους πρόσφυγες και τις οικογένειές τους έως ότου καταστεί δυνατή η επιστροφή στη χώρα καταγωγής τους. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, ιδίως δε η αρχή της μη επαναπροώθησης που αναφέρεται στο άρθρο 38, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν τη δυνατότητα να κρίνουν ως απαράδεκτες αιτήσεις ασύλου των εν λόγω προσώπων, βάσει του κριτηρίου της ασφαλούς τρίτης χώρας σύμφωνα με το άρθρο 33 της προαναφερόμενης οδηγίας, και να συνδράμουν στη συνέχεια στην ταχεία επιστροφή τους.

16. Το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή το ταχύτερο δυνατόν κατάλληλες προτάσεις για την αύξηση των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων, ώστε να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στην κατάσταση τα κράτη μέλη τα οποία αντιμετωπίζουν δυσανάλογες πιέσεις στα συστήματα ασύλου και υποδοχής τους και οι οργανισμοί της ΕΕ που βρίσκονται αντιμέτωποι με τεράστια αύξηση των καθηκόντων τους.

17. Τα κράτη μέλη, η Επιτροπή, οι οργανισμοί της ΕΕ και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη κλήθηκαν να εφαρμόσουν πλήρως και ταχέως όλες τις δράσεις που έχουν ήδη αποφασιστεί για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Στο σημείωμα της Προεδρίας που υποβλήθηκε στο Συμβούλιο[4] προσδιορίζονται ορισμένα άλλα μέτρα προς εξέταση.

18. Το Συμβούλιο έλαβε υπό σημείωση την πρόσφατη κοινοποίηση από ένα κράτος μέλος της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα τα οποία είναι εκτεθειμένα σε μαζικές μεταναστευτικές πιέσεις. Το εν λόγω κράτος μέλος υπογράμμισε τον προσωρινό χαρακτήρα των εν λόγω μέτρων, τα οποία αποσκοπούν στην αποκατάσταση μιας ομαλής κατάστασης χωρίς σοβαρή απειλή για τη δημόσια πολιτική ή την εσωτερική ασφάλεια. Το Συμβούλιο τόνισε ότι είναι ανάγκη να εφαρμοστεί πλήρως το κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο και το Σένγκεν.

---

[4] Έγγραφο 11782/1/15 REV 1